

Londono komunikatas

Europos aukštojo mokslo erdvės link: atsakas į globalizacijos apimto pasaulio iššūkius

1. Įvadas

- 1.1 Mes, ministrai, atsakingi už aukštąjį mokslą valstybėse, dalyvaujančiose Bolonijos procese, susitikome Londone tam, kad peržvelgtume padarytą pažangą nuo to laiko, kai buvome susirinkę Bergene 2005 metais.
- 1.2 Vadovaudamiesi mūsų sutartais kriterijais valstybės narystei, mes sveikiname Juodkalnijos Respubliką, tapusią Bolonijos proceso dalyve.
- 1.3 Pastarųjų dviejų metų plėtra priartino mus prie Europos aukštojo mokslo erdvės (toliau – EAME) įgyvendinimo. Naudodami mūsų turtingą ir skirtingą Europos kultūrinį paveldą, mes plėtojam EAME, paremtą institucine autonomija, akademinė laisve, lygiom galimybėm ir demokratiniams principais, kurie palengvins mobilumą, padidins įsidarbinimą ir sustiprins Europos patrauklumą ir konkurencingumą. Žvelgdami į ateitį, mes suprantame, kad besikeičiančiame pasaulyje bus pastovus poreikis pritaikyti savo aukštojo mokslo sistemas, norint užtikrinti EAME konkurencingumą ir sėkmingai atsakyti į globalizacijos iššūkius. Mes suprantame kad artimiausiu metu, Bolonijos proceso reformų įgyvendinimas yra reikšminga užduotis, ir suprantame tolesnę pagalbą ir visų proceso partnerių įsipareigojimų svarbą šiame procese. Mes sutinkame su darbo grupių ir seminarų indėliu, padedant procesui judėti į priekį. Mes sutinkame tęsti darbą bendradarbiaujant, padėti vienas kitam, skatinti pasikeitimą gerąja praktika.
- 1.4 Mes patvirtiname savo įsipareigojimus padidinti aukštojo mokslo sistemų suderinamumą ir jų atitikimą viena kitai, tuo pat metu gerbiant tų sistemų skirtumus. Mes pripažįstame svarbią aukštojo mokslo institucijų įtaką formuojant mūsų visuomenes, besivadovaujančias savo tradicijomis kaip mokymosi, mokslinių tyrimų, kūrybos ir žinių perteikimo centrais, taip pat kaip savo pagrindiniu vaidmeniu apibrėžiant ir skleidžiant vertybes, dėl kurių mūsų visuomenės gyvuoja. Mūsų tikslas yra užtikrinti, kad aukštojo mokslo institucijos turėtų reikalingus išteklius siekdamos visų užsibrėžtų tikslų. Į tuos tikslus įeina: studentų, kaip aktyvių demokratinės visuomenės piliečių, rengimas gyvenimui, studentų paruošimas jų karjerai ir asmeniniam jų tobulėjimui; pagrindinių ir pažangių žinių pamato kūrimas ir palaikymas; mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas.
- 1.5 Todėl mes pabrėžiame stiprių institucijų svarbą, kurios yra skirtingos, adekvačiai finansuojamos, autonominės ir atskaitingos. Turi būti laikomasi tolerantiškumo ir nešališkumo principų. Jie turi būti skatinami EAME. Mes įsipareigojame puoselėti šiuos principus ir užtikrinti, kad nei studentai, nei personalas nebus jokiu būdu diskriminuojami.

2. Progresas EAME link

- 2.1 Mūsų apžvalginė ataskaita, kartu su Europos Universitetų Asociacijos „Trends V“ pranešimais: Nacionalinių studentų sąjungų Europoje „Bolonija studentų akimis“ ir EURYDICE¹ „Žvilgsnis į aukštojo mokslo struktūrą“, patvirtina, kad per pastaruosius dvejus metus buvo smarkiai pažengta pirmyn. Atsiranda suvokimas, kad reikšmingas šio proceso rezultatas bus aukštasis mokslas, orientuotas į studentus ir nepriklausantis nuo dėstytojų nuostatų. Mes ir toliau remsime šią svarbią plėtrą.

Mobilumas

- 2.2 Personalo, studentų ir absolventų mobilumas yra vienas esminių Bolonijos proceso elementų, sudarantis galimybes asmeniniam augimui, plėtojantis tarptautinį asmenų ir institucijų bendradarbiavimą, stiprinantis aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų kokybę ir teikiantis pagrindus europiniu lygmeniu.
- 2.3 Nuo 1999 metų buvo padarytas didelis progresas, bet daug iššūkių dar laukia - mobilumo trukdžiai, problemos dėl imigracijos, kvalifikacijų pripažinimo, nepakankamų finansinių paskatų ir nelankstaus pašalpų tvarkymo. Mes suprantame vietinių valdžios institucijų atsakomybę, siekiant palengvinti vizų, leidimų gyventi ir dirbti išdavimą. Kai šios priemonės yra ne mūsų, aukštojo mokslo ministrų, kompetencija, mes įsipareigojame dirbti su atitinkama valdžios institucija dėl lemiamo progreso šioje srityje. Mes dirbsime nacionaliniu lygmeniu, kad visiškai įgyvendintume sutartas kvalifikacijų

¹ EURYDICE – tai informacijos apie švietimą Europoje tinklas (žr. www.eurydice.org). (Vert. past.)

pripažinimo priemonės ir procedūras, ir aptarsime tolimesnius personalo ir studentų mobilumo skatinimo būdus. Tai apima: skatinti jungtinių studijų programų skaičiaus augimą ir lanksčių studijų programų kūrimą, taip pat kaip ir paraginti mūsų institucijas imtis didesnės atsakomybės už personalo ir studentų mobilumą, nešališkiau suderintą tarp visų EAME valstybių.

Laipsnio struktūra

2.4 Buvo žymiai pažengta pirmyn nacionaliniu ir instituciniu lygmeniu EAME užsibrėžto tikslo apie trijų pakopų laipsnių sistemą link. Studentų skaičius pirmose dvejose pakopose pastebimai padidėjo, taip sumažindamas kliūtis dėl struktūros tarp studijų pakopų. Taip pat pastebimas struktūrizuotų doktorantūros programų skaičiaus padidėjimas. Mes pažymime studijų programų pertvarkymo svarbą, akcentuodami geresnes kvalifikacijas, tinkančias tiek darbo rinkos poreikiams, tiek tolimesnėms studijoms. Ateityje pastangos turi būti sutelktos studijų pakopų prieinamumo ir progreso kliūtims pašalinti ir tinkamam įgyvendinimui ECTS, pagal mokymosi rezultatais ir studentų darbo krūviu. Mes pabrėžiame absolventų įdarbinimo skatinimo svarbą, pažymint, kad informacijos apie šios problemos poreikius kaupimas turi būti ir toliau vykdomas.

Pripažinimas

2.5 Teisingas aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimas, studijų periodai ir ankstesnis mokymasis, įtraukiant tiek neformalaus, tiek informalaus mokymosi pripažinimą, yra esminiai EAME komponentai vidiniame ir globaliame kontekste. Lengvai įskaitomi ir palyginami kvalifikaciniai laipsniai, prieinama informacija apie švietimo sistemas, kvalifikacijų struktūra yra būtinos sąlygos užtikrinant piliečių mobilumą ir tolimesnį EAME patrauklumą ir konkurencingumą. Dabar mes esame patenkinti, kad 38 Bolonijos proceso nariai, taip pat ir Juodkalnija, ratifikavo Europos Tarybos/ UNESCO konvenciją dėl aukštojo mokslo kvalifikacinių laipsnių pripažinimo Europos regione (Lisabonos pripažinimo konvencija), mes raginame likusius narius tai atlikti kaip prioritetinį dalyką.

2.6 Matomas ženklus progresas įgyvendinant Lisabonos pripažinimo konvenciją (toliau – LPK), ECTS ir diplomų priedėlių pripažinimą, bet nacionaliniai ir instituciniai metodai dėl pripažinimo poreikio turi būti nuoseklesni. Siekiant pagerinti pripažinimo praktiką, mes paprašėme Bolonijos darbo grupės (toliau – BDG), kad paruoštų ENIC/NARIC tinklui išanalizuoti mūsų nacionalinių veiksmų planus ir skleistų gerąją praktiką.

Kvalifikacijų struktūros

2.7 Kvalifikacijų struktūra yra labai svarbi, siekiant palyginimo ir skaidrumo EAME-e bei palengvinant besimokančiųjų judėjimą aukštojo mokslo sistemose bei tarp jų. Ji taip pat turėtų padėti Aukštojo mokslo institucijoms (toliau – AMI) plėsti modulius bei studijų programas, pagal mokymosi rezultatus ir kreditus, taip pat turėtų pagerinti kvalifikacijų ir visų kitų ankstesnių mokslų pripažinimą.

2.8 Mes pažymime, kad jau buvo šiek tiek buvo pajudėta į priekį, nacionalinių kvalifikacijų struktūros įgyvendinimo link, tačiau reikia daugiau pastangų. Mes sau keliame uždavinį iki 2010 metų visiškai įgyvendinti tokias nacionalinių kvalifikacijų struktūras, patvirtintas neaplenkiant ir EAME kvalifikacinių struktūrų. Suprasdami, kad tai sunkus uždavinys, mes prašome Europos Tarybos sustiprinti patirties sklaidą, rengiant nacionalinių kvalifikacijų struktūras. Mes atkreipiame dėmesį į tai, kad kvalifikacijų struktūra turėtų būti sudaryta taip, kad skatintų didesnę studentų ir dėstytojų mobilumą ir pagerintų įsidarbinimo galimybes.

2.9 Mes esame patenkinti tuo, kad nacionalinių kvalifikacijų struktūra suderinama su EAME kvalifikacijų struktūra atitinka Europos Komisijos pasiūlymą dėl Europos kvalifikacijų struktūros Mokymosi visą gyvenimą programai.

2.10 Mes matome įterptą EAME kvalifikacijų struktūrą, kuri buvo priimta Bergene, kaip esminis Europos aukštojo mokslo skatinimo elementas globaliniu lygmeniu.

Mokymosi visą gyvenimą programa

2.11 Apžvalginė ataskaita parodo, kad kai kurie lankstaus mokymosi elementai egzistuoja daugelyje valstybių, tačiau sisteminga lankstaus mokymosi plėtra mokymosi visą gyvenimą programoje yra ankstyvoje stadijoje. Mes prašome BDG-ės plėsti gerosios praktikos sklaidą ir bendrai dirbti, siekiant mokymosi visą gyvenimą aukštajame moksle. Tik nedaugelyje EAME šalių ankstesnio mokymosi pripažinimą būtų galima gerai įvertinti. Bendradarbiaujant su ENIC/NARIC, mes kviečiame BDG-ę teikti pasiūlymus, siekiant pagerinti ankstesnio mokymosi pripažinimą.

Kokybės užtikrinimas ir Europos kokybės užtikrinimo agentūrų registras

- 2.12 EAME kokybės užtikrinimo standartai ir gairės (toliau – ESG), priimtose Bergene, buvo stipri varomoji jėga keičiant kokybės užtikrinimo procesą. Visos valstybės pradėjo jį įgyvendinti, o kai kurios net pasiekė labai gerų rezultatų. Išorinis kokybės užtikrinimas yra labiau išsivystęs nei anksčiau. Studentų įtraukimo mastas visuose lygmenyse padidėjo nuo 2005 metų, nors vis dar reikia tobulėti. Kadangi didžiausia atsakomybė už kokybę tenka AMI-oms, jos turėtų tęsti savo kokybės užtikrinimo sistemų tobulinimą. Mes patvirtiname, kad pažanga padaryta, atsižvelgiant į sprendimus dėl abipusio akreditacijos ir kokybės užtikrinimo pripažinimo bei mes skatiname tęsti tarptautinį bendradarbiavimą tarp kokybės užtikrinimo agentūrų.
- 2.13 Pirmasis Europos kokybės užtikrinimo forumas, bendrai organizuotas Europos universitetų asociacijos (toliau – EUA), ENQA², EURASHE³ ir ESIB (E4 grupė), 2006 metais numatė galimybę diskutuoti apie Europos kokybės užtikrinimo proceso tobulinimą. Mes raginame šias keturias organizacijas ir toliau organizuoti Europos kokybės užtikrinimo forumą kiekvienais metais, palengvinti gerosios praktikos sklaidą ir užtikrinti, kad kokybė EAME-ėje ir toliau gerėtų.
- 2.14 Dėkojame E4 grupei už atsiliepimą į mūsų prašymą ir toliau išaiškinti praktinius klausimus, sudarant Europos aukštojo mokslo institucijų kokybės užtikrinimo agentūrų registrą. Registro tikslas yra sudaryti galimybes visiems suinteresuotiems asmenims ir visuomenei atvirą priėgą prie objektyvios informacijos apie patikimas kokybės užtikrinimo agentūras, kurios dirba pagal ESG. Tai pakels pasitikėjimą aukštojo mokslo EAME-ėje ir už jos ribų ir palengvins abipusį kokybės užtikrinimo pripažinimą bei akreditacijos sprendimus. Mes priimame E4 grupės registro įkūrimą bendradarbiaujant, besivadovaujantį jų pasiūlytu operaciniu modeliu. Registras bus savanoriškas, save finansiškai išlaikantis, nepriklausomas ir skaidrus. Paraiškos dėl įtraukimo į registrą turėtų būti įvertinamos pagal ESG reikalavimus, įrodomus per nepriklausomą tyrimą, patvirtintą nacionalinių kompetentingų institucijų, kur toks patvirtinimas yra būtinas. Mes prašome E4 grupės nuolat informuoti apie pažangą per BDG-ę ir užtikrinti, kad po dviejų metų veiklos registras bus įvertintas iš išorės, atsižvelgiant į visų suinteresuotų asmenų nuomones.

Doktorantai

- 2.15 Artimesnis lygiavimasis EAME su Europos tyrimų erdve (toliau – ETE) lieka svarbus tikslas. Mes vertiname įvairiapusių doktorantūros programų vystymą ir palaikymą, apimančią ir EAME kvalifikacijų struktūrą, tuo išvengiant pernelyg didelio reglamentavimo. Taip pat mes vertiname tai, kad padidinus sąlygas trečiajai pakopai ir gerinant padėtį, jaunųjų mokslininkų tyrėjų karjeros galimybes ir finansavimas yra būtinos sąlygos, siekiant Europos tikslų stiprinti mokslinių tyrimų apimtį ir gerinti Europos aukštojo mokslo kokybę ir konkurencingumą.
- 2.16 Mes kviečiame AMI-as labiau pasistengti įtvirtinti doktorantūros programas savo institucijų strategijose ir politikoje ir tobulinti atitinkamas karjeros galimybes doktorantams ir jauniems mokslininkams tyrėjams.
- 2.17 Mes kviečiame EUA tęsti patirties sklaidą tarp AMI dėl novatoriškų doktorantūros programų, kurios atsiranda Europoje, taip pat kaip ir sukelia kitų svarbių problemų, pvz., skaidri priėmimo tvarka, priežiūros ir vertinimo procedūros, perkeliųjų įgūdžių lavinimas ir įsidarbinimo gerinimo būdai. Mes ieškosime atitinkamų galimybių skatinti didesnius informacijos mainus apie finansavimą ir kitas problemas tarp valdžios institucijų, taip pat kitų institucijų, finansuojančių mokslinius tyrimus.

Socialinis aspektas

- 2.18 Aukštasis mokslas turėtų vaidinti svarbų vaidmenį puoselėjant socialinius ryšius, mažinant nelygiateisiškumą ir keliant žinių lygį, įgūdžius ir kompetencijas visuomenėje. Vis dėlto politikos tikslas turėtų būti individų potencialo didinimas per jų asmeninį tobulinimąsi ir jų įnašą į darnią ir demokratinę žiniomis grįstą visuomenę. Mes dalijamės socialiniu įkvėpimu, kad studentai, įeinantys, dalyvaujantys ir baigiantys aukštąjį mokslą bet kurioje pakopoje, turėtų atspindėti mūsų tautų skirtumus. Mes pabrėžiame studentų, galinčių baigti studijas be jokių kliūčių, susijusių su socialinėmis ar ekonominėmis prielaidomis, svarbą. Mes ir toliau stengiamės suteikti studentams atitinkamas paslaugas, sukurti lankstesnių aukštojo mokslo mokymosi būdų bei išplėsti dalyvavimą visose pakopose, vadovaujantis lygiomis galimybėmis.

² ENQA – the European Association for Quality Assurance in Higher Education – Europos kokybės užtikrinimo aukštajame moksle asociacija (Vert. past.)

³ EURASHE – European Association of Institutions in Higher Education – Europos aukštojo mokslo institucijų asociacija. (Vert. past.)

Europos aukštojo mokslo erdvė globaliniu mastu

2.19 Mes esame patenkinti, kad daugelyje pasaulio šalių Bolonijos reformos sukėlė didelį susidomėjimą ir paskatino diskusiją tarp Europos ir tarptautinių partnerių įvairiais klausimais. Tai apima kvalifikacijų pripažinimą, bendradarbiavimo naudą, besivadovaujančią partnerystę, abipusiu pasitikėjimu ir supratimu bei pagrindines Bolonijos proceso vertybes. Be to, mes pripažįstame, kad kai kuriose valstybėse buvo stengtasi, priartinti savo aukštojo mokslo sistemą prie Bolonijos modelio.

2.20 Mes priimame Europos aukštojo mokslo erdvės globalioje aplinkoje strategiją⁴ ir toliau dirbsime esminėse politikos srityse: gerinti informacijos sklaidą ir prisidėti prie EAME patrauklumo ir konkurencingumo; stiprinti bendradarbiavimą per partnerystę; skatinti politinį dialogą; gerinti pripažinimą. Šis darbas turėtų būti matomas, siejant su OECD/UNESCO „Gairės kokybės teikimui aukštajame moksle be sienų“⁵.

3. Prioritetai 2009 metams

3.1 Artimiausius dvejus metus mes sutinkame sutelkti dėmesį į esminius punktus, įtraukiant ir tebesitęsiančią trijų studijų pakopų sistemą, kokybės užtikrinimą bei kvalifikacinių laipsnių ir studijų periodų pripažinimą. Mes ypač sutelksime dėmesį į toliau išvardintas veiksmų sritis.

Mobilumas

3.2 Mūsų nacionalinėse ataskaitose 2009 metams mes pateiksime duomenis apie veiksmus, vykdytus nacionaliniu lygmeniu, siekiant pagerinti studentų bei personalo mobilumą, taip pat priemones būsimam vertinimui. Mes telksime dėmesį į pagrindinius nacionalinius siekius, įvardintus 2.3 pastraipoje. Taip pat sutinkame įkurti nacionalinį ekspertų tinklą, kuris padės skleisti informaciją ir įveikti kliūtis paskoloms ir stipendijoms gauti.

Socialinis aspektas

3.3 Pateiksime socialiniu aspektu nacionalinės politikos ir strategijos ataskaitą, taip pat planus ir priemones veiksmingumui įvertinti. Taip pat pakviesime visus suinteresuotus asmenis bendradarbiauti ir tarpininkauti nacionaliniu lygmeniu.

Duomenų rinkimas

3.4 Pripažįstame poreikį pagerinti duomenų prieinamumą mobilumo ir socialiniu aspektais visose Bolonijos procese dalyvaujančiose valstybėse. Todėl mes prašome Europos Komisijos (Eurostat) bei „Eurostudent“ tobulinti lygintinus ir patikimus indikatorius bei kaupti duomenis, siekiant visapusiškai išmatuoti pažangą socialiniu aspektu ir studentų bei personalo mobilumą Bolonijos procese dalyvaujančiose valstybėse. Šie duomenys turėtų apimti dalyvaujančiųjų lygybę aukštajame moksle ir absolventų įsidarbinimą. Ši užduotis turėtų būti vykdoma kartu su BDG ir ataskaita turėtų būti pateikta per ministrų konferenciją 2009 metais.

Įsidarbinimas

3.5 Tešiant trijų studijų pakopų sistemos įvedimą, mes prašome BDG labiau apgalvoti, kaip pagerinti įsidarbinimą po kiekvienos studijų pakopos ir mokymosi visą gyvenimą kontekste. Tai pareikalautų visų suinteresuotų asmenų atsakingumo. Valdžios institucijos bei AMI turės labiau bendradarbiauti su darbdaviais ir kitais suinteresuotais asmenimis dėl reformų vykdymo. Kaip ir iki šiol, mes dirbsime valdžios institucijose, siekdami užtikrinti, kad įsidarbinimas ir karjeros galimybės viešajame sektoriuje bus visiškai suderintos su nauja kvalifikacinių laipsnių sistema. Mes raginame institucijas ir toliau tęsti partnerystę bei bendradarbiavimą su darbdaviais, atnaujinant studijų programas, atsižvelgiant į mokymosi rezultatus.

Europos aukštojo mokslo erdvė globaliniu mastu

3.6 Mes prašome BDG pranešti mums apie visą šios srities plėtrą Europos, nacionaliniu ir instituciniu lygiais iki 2009 metų. Visi suinteresuoti asmenys turi savo atsakomybės sritis. Pranešant apie EAME strategijos įgyvendinimą globaliu mastu, BDG turėtų ypač atkreipti dėmesį į du prioritetus. Pirma, pagerinti informacijos apie EAME prieinamumą, tobulinant Bolonijos Sekretoriato internetinį puslapį ir sudarant

⁴ Angliškai: The European Higher Education Area in a Global Setting. (Vert. past.)

⁵ Angliškai: Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education. (Vert. past.)

EUA-os Bolonijos proceso Vadovą; antra, pagerinti pripažinimą. Mes raginame AMI, ENIC/NARIC centrus ir kitas kompetentingas pripažinimo institucijas EAME-ėje įvertinti kitų pasaulio valstybių suteikiamas kvalifikacijas taip pat kompetentingai, kaip Europoje įgytą kvalifikaciją turėtų būti įvertinta kitur, ir vadovautis, vykdamas šį pripažinimą, LPK principais.

Apžvalga

3.7 Mes prašome BDG tęsti apžvalgą, vadovaujantis nacionalinėmis ataskaitomis, pateiktomis iki Ministrų konferencijos 2009 metais. Tikimės tolimesnio kokybinių analizių apžvalgos plėtojimo, ypač siejant su mobilumu, Bolonijos procesu globaliniu mastu ir socialiniu aspektu. Apžvalginės sritys ir toliau turėtų apimti kvalifikacinių laipsnių sistemą ir absolventų įsidarbinimą, kvalifikacinių laipsnių, studijų periodų pripažinimą ir visų kokybės užtikrinimo aspektų įgyvendinimą, atsižvelgiant į ESG. Siekiant orientuoto į studentus mokymosi tobulinimą, kitas uždavinys turėtų būti orientuotas į integruotą nacionalinę kvalifikacijų struktūrą, mokymosi rezultatus ir kreditus, nuolatinį mokymąsi ir ankstesnio mokymosi pripažinimą.

4. Žvelgiant į 2010 metus ir vėliau

4.1 Kadangi EAME tęsia plėtrą ir atsako į globalizacijos iššūkius, mes tikimės, kad mūsų bendradarbiavimo poreikis išliks ir po 2010 metų.

4.2 Mes esame pasiryžę iki 2010 metų, kurie žymi perėjimą nuo Bolonijos proceso prie EAME, patvirtinti mūsų įsipareigojimus aukštajam mokslui kaip pagrindinį elementą darnioje visuomenėje nacionaliniu ir europiniu lygmenimis. Mes pasinaudosime 2010 metais kaip galimybe atnaujinti savo viziją, kuri mus ir paskatino pradėti Bolonijos procesą 1999 metais ir tapo precedentu atsirasti EAME, besivadovaujančią vertybėmis ir vizijomis, kurios lieka už struktūrų ir priemonių problemų. Mes įsipareigojame 2010 metais pasinaudoti galimybe perorganizuoti mūsų aukštojo mokslo sistemas taip, kad jos galėtų įveikti ateities iššūkius.

4.3 Mes prašome BDG apsvarstyti EAME vystymąsi po 2010 metų ir mums pranešti iki 2009 metų Ministrų susitikimo. Prašome pateikti pasiūlymus atitinkamoms paramos struktūroms, turint omenyje tai, kad dabartiniai informalus bendradarbiavimo susitarimai veikia gerai ir lėmė precedento neturinčius pokyčius.

4.4 Vadovaudamiesi ankstesnėmis apžvalgomis „Trends“ ir „Bolonija studentų akimis“, mes kviečiame BDG 2010 metams parengti ataskaitą su nepriklausomu vertinimu, bendradarbiaujant su patariamaisiais nariais ir visapusiškai įvertinant visą Bolonijos procesą link EAME nuo 1999 metų.

4.5 Mes pavedame sprendimą apie 2010 metais Ministrų susitikimo esmę, turinį ir vietą BDG-ei priimti per pirmąjį 2008 metų pusmetį.

4.6 Kitas mūsų sutikimas vyks Beneliukso šalyse Leuven/Louvain-la-Neuve 2009 m. balandžio 28-29 d.